

Міжнародне гуманітарне право

анотований бібліографічний список
2019. – Вип. 25 (1 - 10 вересня). – 23 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. Автушенко І. Б. Свобода релігійного віросповідання військовослужбовців Збройних сил України (1991 – 2013 роки) / І. Б. Автушенко // Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія : Іст. науки. – 2019. – Т. 30 (69), № 2. — С. 6-10. Текст: http://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/2_2019/3.pdf

2. Бадюк М. Оцінка спроможностей системи медичного забезпечення за вимогами стандартів НАТО / Михайло Бадюк, Богдан Жупан, Оксана Микита // Актуал. питання суспіл. наук та історії медицини. – 2019. – № 2. — С. 88-92. *Проведено науковий аналіз світових і вітчизняних джерел інформації щодо сучасних поглядів на організацію та проведення заходів оборонного планування та оцінку спроможностей медичної служби у збройних силах провідних країн світу.* Текст: <http://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=YnNtdS5lZHUudWF8YXZzbmltfGd4OmFkNTE2ZjZjMmM4OTM1NA>

3. Баронін А. С. Розвідувальний аналіз: теорія, методи, практика / Анатолій Станіславович Баронін. — Київ : Паливода А. В., 2019. — 291 с. : *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б360022 Систематизовано процеси оцінювання інформації, вивчення доказів, формування гіпотез і прогнозування в розвідувальній діяльності з метою прийняття політичних і військових рішень. Він базується на результатах багаторічних досліджень, містить роз'яснення методів і технологій розвідувального аналізу, причин і способів уникнення найбільш поширених його помилок.*

4. Горчанюк О. С. Гендерні дисбаланси на військовій службі / О. С. Горчанюк // Правова позиція. – 2019. – № 1. — С. 112-116.

Розглянуто гендерні дисбаланси, характерні для військової сфери. Визначено проблеми реалізації гендерної рівності на військовій службі; виокремлено основні чинники, що спричиняють гендерний дисбаланс, і виявляють основні шляхи подолання негативних явищ у реалізації гендерної політики.

Текст:

<http://www.legalposition.umsf.in.ua/archive/2019/1/16.pdf>

5. Демидова Л. М. Кримінально-правова охорона національної безпеки України: кримінальна відповідальність за ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації / Людмила Миколаївна Демидова, В. В. Назарчук ; за заг. ред. Л. М. Демидової ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого [та ін.]. — Харків : Право, 2019. — 396, [1] с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ60020*

Висвітлено актуальні доктринальні, законодавчі та правозастосовні проблеми кримінально-правової охорони національної безпеки України в частині кримінальної відповідальності за ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Кримінальний кодекс України розглянуто як системне утворення з виділенням його ознак та критеріїв оцінювання. Визначено зміст поняття «національна безпека України як об'єкт кримінально-правової охорони» і його значення для перспективного розвитку законодавства України про кримінальну відповідальність. Проаналізовано норми кримінального законодавства, що передбачають кримінальну відповідальність за ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації та інші суміжні злочини, в історичному, міжнародно-правовому, зарубіжному та національному вимірах.

6. Конституційно-правове забезпечення та європейські стандарти контролю у сфері діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 11 груд.

2018 р.) : до 70-річчя створення Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; [за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. В. Скрипнюка]. — Київ : Юрид. думка, 2018. — 497 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А798797** **Зі змісту:** Демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: український і зарубіжний досвід / І. О. Кресіна, В. М. Тарасюк. — С. 49-56; Президентський контроль у секторі національної безпеки і оборони української держави / В. О. Антонов. — С. 71-76.

7. **Маловацький О. Проблема правомірності застосування зброї до цивільних повітряних суден у польоті: сучасне міжнародно-правове регулювання та практика застосування** / Олексій Маловацький // Наук. зап. ін-ту законодавства Верхов. Ради України. — 2018. — № 5. — С. 47-62. *Проаналізовано різні доктринальні позиції щодо профільної проблематики. В контексті доктринальних підходів розглянуто профільні норми міжнародного права, що містяться в міжнародних багатосторонніх конвенціях спеціального порядку.*

8. **Носань Н. С. Стратегії національної безпеки: вітчизняний і світовий досвід захисту державних фінансових інтересів** / Наталія Сергіївна Носань // Економіка. Фінанси. Право. — 2019. — № 7. — С. 36-40. *Здійснено огляд чинних стратегій та аналогічних документів державного рівня, що визначають прийоми та принципи забезпечення безпеки різних сфер національної економіки у деяких країнах світу. Проведено порівняння підходів до забезпечення реалізації фінансових інтересів України з урахуванням зовнішніх і внутрішніх загроз, які супроводжують цей процес, на основі аналізу стратегій національної безпеки 2007 р. та 2015 р.*

9. **Окіпнюк В. Радянські органи військової контррозвідки в Україні на початковому етапі "холодної війни" (1946 – 1953 роки)** / Володимир Окіпнюк // Наук. зап. ін-ту законодавства Верхов. Ради України. — 2018. — № 5. — С. 7-13. *Розглянуто розвиток юридичного*

статусу, організаційної структури та діяльності радянських органів військової контррозвідки в Україні на початковому етапі «холодної війни». З'ясовано, що у цей період відбулися зміни у їх відомчій підпорядкованості та структурі при збереженні ключових повноважень.

10. Перун Т. Шляхи покращення взаємодії між Україною та ЄС у сфері забезпечення інформаційної безпеки / Тарас Перун // Наук. зап. ін-ту законодавства Верхов. Ради України. – 2018. – № 5. — С. 26-31. *Проаналізовано законодавство Європейського Союзу та України у сфері забезпечення інформаційної безпеки. Розкрито особливості інформаційної політики Євросоюзу, де поряд з традиційними (друкованими) формами опублікування дедалі більшого розповсюдження набувають альтернативні джерела інформації, засновані на новітніх досягненнях комп'ютерної технології та інформатики.*

11. Пирожков С. І. Євроатлантичний вектор України: реальні перспективи і небезпеки / С. І. Пирожков, Н. В. Хамітов // Вісн. НАН України. – 2019. – № 6. — С. 71- 82. *Проаналізовано основні особливості двох гілок сучасної цивілізації – євроатлантичної та євразійської, обговорено питання, пов'язані з євроатлантичним вектором України, який є сьогодні об'єктивною історичною необхідністю і може бути конструктивно реалізований лише на основі інноваційного, а не мобілізаційного шляху.*

12. Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 22 лют. 2019 р.) : у 2 ч. / М-во внутр. справ України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Юрид. ф-т ; [упоряд. Л. В. Межевська ; редкол.: А. Є. Фоменко та ін.]. — Дніпро : Біла К. О., 2019. – **Ч. 2 : Актуальні проблеми державотворення та правотворення. Розвиток цивілістики.** — 152 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: В76650-2** *Зі змісту: Режим антитерористичної операції та режим воєнного стану: співвідношення понять* / О. В. Маковська. – С. 133-135.

13. **Топчій В. В. Проблеми кваліфікації злочинів проти територіальної цілісності та недоторканності: практичний аспект** / В. В. Топчій // Приват. та публіч. право. – 2019. – № 4. — С. 71-74. *Акцентовано увагу на проблеми кваліфікації злочинів проти територіальної цінності та недоторканності як протиправних діянь, що посягають на основи національної безпеки.*

14. **Турчак А. Основні складові інформаційної безпеки держави** / Анна Турчак // Аспекти публіч. упр. – 2019. – № 5, т. 7. — С. 44-56. *Розглянуто комплекс питань інформаційної безпеки держави.*

15. **Чорний Р. Л. Злочини проти основ національної безпеки за кримінальним правом України** / Руслан Легнтіївич Чорний. — Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. — 525 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A798783** *Здійснено комплексне дослідження проблем кримінально-правової охорони національної безпеки України. Проаналізовано склади злочинів, які закріплені у статтях розд. I Особливої частини КК України «Злочини проти основ національної безпеки України». За результатами дослідження сформульовано низку теоретичних і практичних положень, висновків і рекомендацій, у тому числі щодо вдосконалення положень Кримінального кодексу України. Зокрема запропоновано нову назву та редакцію розділу I Особливої частини КК України.*

16. **Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією** / [Володимир Вікторович Шаблистий, А. Ю. Александрова] ; за заг. ред. В. В. Шаблистого ; М-во внутр. справ України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. — Дніпро : Біла К. О., 2019. — 135 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A798809** *Науково обґрунтовано кримінальну відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією, створено на цій основі удосконалену конструкцію ст. 336 КК України та розроблено рекомендації з удосконалення відповідних законодавчих положень і практики їх застосування.*

Статті з періодичних видань

17. **Бабін Б. Мінські домовленості: "безальтернативні", але не обов'язкові** / Борис Бабін // Юрид. вісн. України. — 2019. — 23 серп. — 5 верес. (№ 34/35). — С. 20 – 21. Зазначено, що п'ять років минуло з початку Мінського процесу та укладання в його рамках низки домовленостей. Указано, що резолюція № 2202 Ради безпеки ООН не затвердила ані Декларацію лідерів, ані "Комплекс заходів з виконання Мінських домовленостей", та не надала цим актам юридичної обов'язковості, як через відсутність у Ради безпеки ООН таких повноважень саме для цієї ситуації, так й з урахуванням змісту і термінів резолюції № 2202. Указано, що єдиною суттєвою обставиною, на що може юридично вплинути зміст "Мінських домовленостей" та документів, які з них випливають (зокрема, "домовленостей про перемир'я"), є факт наявності чи відсутності в діях військових сторін конфлікту складу воєнного злочину (віроломства) (ст. 438 КК України).

18. **Башинський В. Наука, що наближає перемогу та зберігає життя** / Володимир Башинський ; бесіду вів Станіслав Прокопчук // Уряд. кур'єр. — 2019. — 3 верес. (№ 167). — С. 4-5. Йдеться про створення на базі Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України (ДНВЦ ЗСУ) Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки (ДНДІ ВС ОВТ). Зазначено, що цей унікальний та єдиний у країні інститут потребує більш послідовної й дієвішої підтримки Міністерства оборони і Генерального штабу Збройних сил України. Про довгоочікувану реорганізацію установи, її фінансування, розподіл житла для військових науковців-випробувачів, які, залишившись вірними присязі, вийшли у березні 2014 року з окупованого росіянами Криму, про відновлення службових приміщень, а також про першочергові кроки, які здійснює колектив інституту на виконання завдань, поставлених урядом країни, розповів в інтерв'ю начальник наукової установи полковник Володимир Башинський.

Підкреслено, що саме під його керівництвом навесні 2014 року передислокувався з окупованого Криму на материкову частину України майже весь основний склад найбільш фахових, досвідчених і авторитетних військових науковців-випробувачів. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/nauka-sho-nablizhaye-peremogu-ta-zberigaye-zhittya/>

19. **Бойко І. Прощай, немиа Московіє** / Іван Бойко // Україна молода. — 2019. — 10 верес. (№ 100). — С. 2. *Наведено інформацію про обмін полоненими між Україною і Росією у форматі «35 на 35», який відбувся 7 вересня 2019 року. В Україну повернулися 24 військовополонені моряки, яких незаконно захопили російські окупанти в районі Керченської протоки 25 листопада 2018 року (їх Кремль мав звільнити й віддати Україні за рішенням Міжнародного морського трибуналу в Гамбурзі), а також 11 цивільних політв'язнів. Утім не всі експерти, політики та журналісти в Україні вважають обмін перемогою Президента України Володимира Зеленського.* Текст:

<https://www.umoloda.kiev.ua/number/3504/2006/137074/>

20. **Бондаренко М. Новоприбывшие** / Марина Бондаренко, Наталия Лебедь // Фокус. — 2019. — № 36 (6 сент.). — С. 14-13. *Наведено матеріали інтерв'ю із п'ятьма впершеобраними народними депутатами Верховної Ради України 9-го скликання. Про ключові факти своєї біографії та професійної діяльності розповіли: Роксолана Підласа (25 років, партія "Слуга народу"), Олег Волошин (38 років, партія "Опозиційна платформа – За життя"), Кіра Рудик (33 роки, партія "Голос"), Михайло Цимбалюк (54 роки, партія "Батьківщина") та Яна Зінкевич (24 роки, партія "Європейська солідарність"). Так, Яна Зінкевич у 19 років пішла медиком-добровольцем у зону АТО, створила й очолила медичний батальйон "Госпітал'єри" – службу першої допомоги пораненим й їх евакуації із зони бойових дій, власноруч врятувала дві сотні бійців. У 2015 році, внаслідок ДТП, отримала важкі травми, через що пересувається в інвалідному візку,*

але продовжує їздити на Схід України. У Верховній Раді працюватиме в Комітеті з питань охорони здоров'я, оскільки Комітет з питань ветеранів ліквідовано; прагне очолити парламентську комісію з питань ветеранів, у разі її створення; має намір подати на розгляд законопроект про надання добровольцям статусу учасників бойових дій. Текст: <https://focus.ua/politics/439570-novopribyvshie>

21. **Вадим Пристайко повідомив про певні успіхи в рамках "нормандського формату"** // Голос України. — 2019. — 4 верес. (№ 167). — С. 1, 5. *Йдеться про зустріч в Берліні на рівні політичних радників за участі міністра закордонних справ України Вадима Пристайка щодо проведення переговорів в рамках "нормандського формату". За його словами, для досягнення домовленостей потрібно завершити процес розведення сил у Станиці Луганській, почати розміновування, знімати фортифікаційні споруди, відновлювати дороги. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/321176>*

22. **Власенко В. ЄС подовжить термін антиросійських санкцій / Вікторія Власенко** // Уряд. кур'єр. — 2019. — 6 верес. (№ 170). — С. 3. *Проінформовано, що Комітет постійних представників ЄС (Coreper), до складу якого входять послы країн-членів Євросоюзу, схвалив рішення подовжити на півроку індивідуальні санкції проти Росії. Про це на своїй сторінці у Twitter повідомив посол України при ЄС Микола Точицький. Він зауважив, що "... на першому засіданні після літньої перерви Coreper погодив подовження антиросійських санкцій до березня 2020 року. Підтримка суверенітету і територіальної цілісності України залишаються незмінними пріоритетами порядку денного ЄС". Посол висловив сподівання, що нове керівництво Євросоюзу, яке почне офіційно виконувати свої обов'язки у листопаді, подовжить санкційну політику щодо Росії. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/yes-podovzhit-termin-antirosijskih-sankcij/>*

23. **Волошина Л. Звільнення Цемаха ...** / Лариса Волошина // День. — 2019. — 6 - 7 верес. (№ 161/162). — С. 4. *У контексті можливих домовленостей між Україною та Російською Федерацією щодо обміну полоненими висвітлено інформацію про те, що Київський апеляційний суд звільнив з-під варту фігуранта в справі збитого MH17 Володимира Цемаха.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/zvilnennya-cemaha>

24. **Грабовський С. Росія в полоні фальшивої історичної пам'яті** / Сергій Грабовський // Шлях перемоги. — 2019. — 28 серп. (№ 35). — С. 4. *Висвітлено дослідження соціологів незалежного від влади московського "Левада-Центру" в рамках довготривалої дослідницької програми, з метою з'ясувати ставлення росіян до радянської влади і порівняти його зі ставленням до чинної зараз у Росії влади.*

25. **Гришко Р. Обмін полонених перенесли** / Руслан Гришко // Газета по-українськи. — 2019. — 3 верес. (№ 68). — С. 1, 4. *Зазначено, що обмін полоненими між Росією та Україною відклали. Інформація про звільнення українських політв'язнів з'явилася в ніч на 30 серпня 2019 року. Вказано, що родичі бранців приїхали у Київ зустрічати їх, але відомості не підтвердилися. Про великий обмін між Україною та Росією стало відомо на початку серпня. Президент України Володимир Зеленський заявив, що тривають переговори й звільнити українців можуть наприкінці місяця. Це підтвердили в Адміністрації президента Росії. Указано, що одна з причин затримки обміну — вимоги росіян звільнити бойовиків Володимира Цемаха й Володимира Купріяна. За словами військового експерта Юрія Бутусова, Росія всіма силами хоче зірвати судовий процес по "Боїнгу", що почнеться в Нідерландах 2020 року. І бойовик В. Цемах може заговорити, якщо буде вивезений у Нідерланди й отримає гарантії притулку. Саме тому він такий важливий для Росії — щоб завдати удар по розслідуванню і перекласти відповідальність на Україну.* Текст: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_obmin-polonenih-perenesli/925296

26. **Губаш М. Спецоперація Кремля** / Михайло Губаш // Сіл. вісті. — 2019. — 6 верес. (№ 70). — С. 1, 2. *Йдеться про інформацію щодо проведеного 30 серпня цього року обіму полоненими між Україною та Російською Федерацією, яка як потім з'ясувалося, виявилася неправдивою. Розглянуто причина, через які було розповсюджено цю інформацію серед засобів масово інформації.* Текст: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19717/index.php?n=43321>

27. **Денисенко В. Обмен пленными. Какими будут условия большой сделки с Россией** / Вадим Денисенко // Деловая столица. — 2019. — 2 сент. (№ 35). — С. 6, 7. *Йдеться про умови, які може висувати Російська Федерація (РФ) при обміні полоненими з Україною. Зазначено, що одніє з умов, заявлених РФ, може бути проведення виборів на тимчасово окупованих територіях та надання особливого статусу цим територіям, іще ряд вимог, які на думку автора, можуть бути прийняті українською стороною.*

28. **Дмитренко Л. Американські сенатори підтримують нашу країну** / Любов Дмитренко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 7 верес. (№ 171). — С. 2. *Подано матеріали зустрічі Президента України Володимира Зеленського із сенатором від Демократичної партії Крісом Мерфі (штат Коннектикут) і головою підкомітету Сенату з питань закордонних справ щодо співробітництва в Європі та регіональної безпеки сенатором Роном Джонсоном (штат Вісконсин), які прибули з візитом до України. Нагадано, що саме цим американським сенаторам нещодавно відмовлено в отриманні російської візи. Під час зустрічі глава держави відзначив потужну підтримку України обома палатами Конгресу США. Він висловив вдячність сенаторам, які входять до Сенатського українського кокусу, за їхній особистий внесок у формування цієї підтримки. В. Зеленський відзначив активну позицію американських законодавців щодо необхідності надання Україні подальшої безпекової допомоги, а також висловив сподівання, що обсяги цієї допомоги зростатимуть. Глава*

держави підкреслив і послідовну політику санкцій США проти Росії, повернувши увагу до російської "паспортизації" громадян України на Донбасі й необхідності відповідного реагування світової спільноти. Наведено тези виступів сенаторів, які, зокрема, наголосили, що Сполучені Штати нададуть кошти для військової допомоги Україні нинішнього або наступного фінансового року. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/amerikanski-senatori-pidtrimuyut-nashu-krayinu/>

29. **Дмитренко Л. Молодь навчатиметься боронити державу / Любов Дмитренко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 6 верес. (№ 170). — С. 2.** Подано матеріали брифінгу заступника директора департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики оборонного відомства полковника Вадима Артамоценка, що відбувся у Міністерстві оборони стосовно підсумків вступної кампанії – 2019 до військових навчальних закладів. Він зазначив, що цього року до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти прийнято 77 сиріт, 11 осіб із сімей загиблих військовослужбовців та 254 особи з родин військовослужбовців, які брали участь в АТО/ООС, що становить 12 відсотків загальної кількості зарахованих. Полковник наголосив, що вступна кампанія 2019 року була успішною, адже плани щодо прийому на навчання за всіма рівнями військової освіти виконано. Кампанія відбувалася з урахуванням змін до чинного законодавства України. В. Артамощенко відзначив, що цього року розширено перелік спеціальностей для проходження військової служби для дівчат, їм надано право вступати до військових ліцеїв. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/molod-navchatimetsya-boroniti-derzhavu/>

30. **Жигайло А. 35 полонених повернулися в Україну / Андрій Жигайло // Газета по-українськи. — 2019. — 10 верес. (№ 70). — С. 2 – 3.** Подано інформацію, що 7 вересня 2019 року в аеропорту "Бориспіль" приземлився літак із військовополоненими моряками та 11 українськими

політв'язнями. Їх обміняли на громадян РФ, які воювали на Донбасі, та проросійських активістів з Одеси та Криму. Зазначено, що 286 українців перебувають у тюрмах Росії та підвалах окупованого Донбасу, 86 із них — це проукраїнські активісти й татари з окупованого Криму. Ще 200 — військові, які потрапили до російського полону з початку війни на Донбасі 2014 року, повідомляють у Службі безпеки України. Від початку агресії із території РФ і тимчасово окупованих територій вдалося повернути 3280 українців. Текст: <https://gazeta.ua/articles/politics-newspaper/35-polonenih-povernulisya-v-ukrayinu/926590>

31. **Жичко В. "Пора прекратить вдалбливать людям в голову мысль о том, что за линией разграничения остались только пособники оккупантов" / Вера Жичко // Факты и коммент. — 2019. — 5 — 11 сент. (№ 34). — С. 7.** *Висвітлено питання, пов'язані із можливістю повернення додому внутрішньо переміщених осіб (ВПО), які залишили окуповані території Донецької та Луганської областей через російську збройну агресію на Сході України. Наведено матеріали інтерв'ю з патріотично налаштованими переселенцями, про те, чи повернуться вони, якщо Донбас деокупують. Проінформовано, що згідно зі звітом Національної системи моніторингу "Ситуація з внутрішньо переміщеними особами в Україні" станом на грудень 2018 року, підготовленим спільно Міжнародною організацією з міграції (МОМ) та Міністерством з питань тимчасово окупованих територій України, осіб, які б хотіли повернутися — небагато. Наразі готові повернутися на деокуповані території після завершення конфлікту тільки 23 % опитаних.* Текст: <https://fakty.ua/316817-moya-znakomaya-v-donecke-podderzhavshaya-russkij-mir-spilas-a-ee-muzh-i-syn-pogibli-v-opolchenii>

32. **Зоц І. Василя Стуса на Донеччині знову забороняють / Ігор Зоц // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 3.** *Висвітлено ситуацію на окупованій території Донецької області, пов'язану зі знищенням пам'яті про поета, дисидента і Героя України Василя Стуса.*

Окреслено долю пам'ятних місць, пов'язаних із поетом, на непідконтрольній українській владі території Донеччини. З'ясовано, чи вивчають у школах так званих республік творчість поета і хто за лінією розмежування не зрікся Стуса і згадав побратима 4 вересня, в день, коли він у 1985 році помер у радянських таборах. Наголошено, що нинішній Донецьк поринув у часи, які Василь Стус пережив у середині минулого століття, і це спричиняє величезну тривогу за душі людей, в яких п'ять останніх років ізоляції від усього українського послідовно виривають не тільки мову, а й саму пам'ять про Україну та її найкращих представників. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vasilya-stusa-na-donechchini-znovu-zaboronyayut/>

33. **Кованда А. "Путін має невичерпний обмінний фонд"** / Ангеліна Кованда // Газета по-українськи. — 2019. — 10 верес. (№ 70). — С. 5. Зазначено, що Володимир Путін не погоджувався на обмін полоненими з 2017 року. На думку автора статті, із приходом Володимира Зеленського відкрилося вікно можливостей і активізувалися переговори по Донбасу. Серед 35 осіб, яких Україна віддала Росії — бойовик Володимир Цемах. Цемаху інкримінують участь у терористичній організації. За словами експерта із міжнародних відносин Володимира Горбача, українських моряків мали випустити без будь-яких умов за рішення морського трибуналу. Обмінявши їх, Україна порушила правову процедуру. Це може вплинути на рішення міжнародних судів в інших справах, Євросоюз може послабити санкції проти РФ. Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_putin-maye-nevicherpnij-obminnij-fond/926630

34. **Кованда А. "Штати прагнуть, щоб "Мотор Січ" не продали Китаю"** / Ангеліна Кованда // Газета по-українськи. — 2019. — 30 серп. (№ 67). — С. 7. Йдеться про зустріч Президента України Володимира Зеленського, секретаря Ради національної безпеки й оборони Олександра Данилюка та радника Президента США з національної безпеки Джона

Болтона, яка відбулася 27 – 28 серпня. Президент Володимир Зеленський під час перемовин висловив сподівання, що США приєднаються до нормандського формату. Болтон заявив, що Штати очікують на зустріч американського президента Дональда Трампа з Зеленським у Варшаві 1 вересня. Також говорили про співпрацю в обороні й енергетиці, реформування Збройних сил та української оборонної промисловості.

Текст: <https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/stati-pragnut-schob-motor-sich-ne-prodali-kitayu/924573>

35. **Козлов И. "Мы продолжим поддерживать народ Украины", – заявил Вице-президент США Майк Пенс / Игорь Козлов // Факты и коммент. — 2019. — 5 – 11 сент. (№ 34). — С. 3.** *Проінформовано, що у Варшаві відбулись пам'ятні заходи з нагоди 80-ої річниці з початку Другої світової війни, на які польська влада запросила лідерів низки країн, у тому числі Президента України Володимира Зеленського. Під час перебування в Польщі В. Зеленський зустрівся з віце-президентом США Майком Пенсом, що прибув до Варшави замість запрошеного Президента США Дональда Трампа, який відмінив приїзд через загрозу США урагану "Доріан". М. Пенс запевнив Президента України у подальшій підтримці з боку Білого дому України у конфлікті з Росією. Він наголосив: "Ми продовжимо підтримувати народ України, його безпеку і територіальну цілісність, включаючи законні претензії України на Крим".*

36. **Кориневич А. "Вода в Крим — це червона лінія" / Антон Кориневич ; спілкувався Антон Антипенко // День. — 2019. — 5 верес. (№ 160). — С. 3.** *Подано матеріали розмови з постійним представником Президента в Автономній Республіці Крим, кандидатом юридичних наук, фахівцем із міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права Антоном Кориневичем. Основні теми бесіди – сфери поточної діяльності Представництва, пріоритетні завдання та напрями роботи.*

Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/voda-v-krym-ce-chervona-liniya>

37. **Кравченко В. Будь-якою ціною?** / Володимир Кравченко // Дзеркало тижня. — 2019. — 7 - 13 верес. (№ 33). — С. 1, 2. *Йдеться про рішення Київського апеляційного суду звільнити з-під варту колишнього бойовика Володимира Цемаха (один з ключових свідків у справі про катастрофу МН16) під особисте зобов'язання. Тим часом рішення суду дало надію родичам утримуваних Росією українських моряків та політв'язнів на їх швидке повернення додому. Намагаючись визволити полонених українських моряків і політв'язнів, Президент України Володимир Зеленський опинився перед непростим вибором — живі люди чи національні інтереси. Передача Росії головного свідка може негативно вплинути на відносини України із Заходом, на перебіг судового процесу, і не тільки на майбутній процес у голландському суді у справі збитого "Боїнга", а й на поточний — у Міжнародному суді ООН, де Україна обвинувачує Росію в порушенні Конвенції ООН про боротьбу з фінансуванням тероризму. Експерти зазначають, що звільнення Цемаха посилить аргументи прибічників пом'якшення санкцій проти Росії й послабить позиції України з урегулювання конфлікту в Донбасі. Більше того, рішення Києва може призвести до того, що Нідерланди розірвуть з Україною угоду про Спільну слідчу групу (яка передбачає координацію позицій сторін з усіх аспектів слідства) і перекладуть виключно на нашу країну всю відповідальність за перспективи подальшого розслідування.* Текст: https://dt.ua/internal/bud-yakoyu-cinoyu-322845_.html

38. **Крамарчук О. Друг України став радником президента Єврокомісії** / Оксана Крамарчук // Уряд. кур'єр. — 2019. — 6 верес. (№ 170). — С. 3. *Повідомлено, що в Єврокомісії (ЄК) вирішили призначити спеціального радника президента ЄК з питань України. Цю посаду отримав німецький політик, колишній євродепутат Елмар Брок. Зазначено, що Елмар Брок консультуватиме президента Єврокомісії щодо стратегії та пріоритетів у відносинах з Україною після наших президентських і парламентських виборів. Відзначено, що він брав*

активну участь у просуванні підписання угоди про асоціацію Україна—ЄС, виступав переговорником під час драматичних подій революції Гідності, був активним прихильником жорстких антиросійських санкцій. Наголошено, що завдяки майже 15-річному досвіду роботи на посаді голови Комітету у закордонних справах Європарламенту пан Брок допоможе встановити зв'язки з новою українською владою та визначити її пріоритети щодо відносин з ЄС. На цій посаді Елмар Брок не отримуватиме заробітної плати. Підсумовано, що в особі Елмара Брока керівництво Єврокомісії отримало справжнього професіонала з українського питання, а Київ — відданого адвоката інтересів України в ЄС. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/drug-ukrayini-stav-radnikom-prezidenta-yevrokomisi//>

39. Крилас В. Заступник гендиректора з виробництва ДК "Укроборонпром" Василь Крилас: "Маємо знайти компроміс з Міноборони, інакше ризикуємо втратити унікальне конструкторське бюро" / Василь Крилас ; Бесіду вели Володимир Галаур та Володимир Колюбакін // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 5. Проінформовано, що Міністерство оборони України припинило фінансувати виробництво БТР-4 на Харківському конструкторському бюро з машинобудування ім. Морозова (ХКБМ) через нездатність партнера — приватного підприємства "Лозівський ковальсько-механічний завод", монополіста у виготовленні корпусів з вітчизняної сталі марки 71, виробляти необхідну їх кількість. Відповідно Міноборони висунуло до ХКБМ вимогу сплатити штрафні санкції у розмірі 82,3 мільйона гривень за невиконання замовлення. ЗМІ стверджують, що є змога виготовляти корпуси БТР-4 зі сталі закордонного виробництва, але 85-те військове представництво Міноборони блокує її. А на лозівському заводі поширили інформацію, ніби використання закордонної сталі істотно підвищить вартість українських бойових машин. Наведено матеріали інтерв'ю із заступником директора з виробництва державного концерну

”Укроборонпром” Василем Криласом, який ро’яснив ситуацію. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vasil-krilas-mayemo-znajti-kompromis-z-minoboroni-/>

40. **Куш П. Донецька ”руская осєнь”: дожити до весни!** / Павло Куш // Уряд. кур’єр. — 2019. — 5 верес. (№ 169). — С. 3. *Висвітлено ситуацію в окупованих районах Донецької області. Зазначено, що цьогорічний першOVERесневий День знань став особливим для жителів тимчасово окупованого Донецька. Адже з 1 вересня у так званій республіці ціни на послуги водопостачання збільшилися майже вдвічі, а квартплата й вивезення сміття — на третину. Наголошено, що доки персони, які п’ять років тому зі зброєю в руках підтримали ”рускую весну” і допомогли віроломним сусідам окупувати частину території українського Донбасу, з’ясовують, хто з них більший герой, у пересічних заручників ”руского міра” інші клопоти. Зустрівши чергову окупаційну ”рускую осєнь” із підвищенням цін на житлово-комунальні послуги, люди із середньою зарплатою 6 тисяч рублів (2 тисячі 200 гривень) чи взагалі безробітні не приховують, що із настанням холодного осінньо-зимового періоду перспективи дожити до весни для багатьох із них видаються дуже не перспективними.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/donecka-ruskaya-osyen-dozhiti-do-vesni/>

41. **Куш П. Як де-юре перетворити на де-факто** / Павло Куш // Уряд. кур’єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 3. *Проінформовано, що у міських школах Слов’янська на Донеччині з початком нового навчального року немає перших класів з російською мовою навчання. Торік таких класів у всіх загально-освітніх школах (ЗОШ), а їх у місті понад два десятки, було лише два, а тепер викладання для першокласників передбачено тільки українською. Зазначено, що у відділі освіти Слов’янської міської ради такі зміни пояснюють, насамперед, відповідними вимогами мовного законодавства. Але де-факто російська у шкільній програмі в окремих областях стає реальною з огляду на звернення батьків до місцевих відділів*

освіти із проханням створити умови для вивчення цієї мови. Наголошено, що мовне питання тут далеко не однозначне: у 2001 році під час перепису українцями вважали себе 73 % місцевих жителів, росіянами — 23,6 %. Проте українську рідною мовою назвали 42,61 % слов'янців, а російську — 55,68 %. Початок гібридної війни, майже тримісячна окупація проросійськими збройними формуваннями й визволення міста, безумовно, позначилися на свідомості жителів, але місто й надалі залишається переважно російськомовним. А тому українські класи першокласників — то лише перші кроки до поширення і зміцнення ролі державної мови у всіх сферах життя людей, які ще не забули, що вони українці. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/u-miskih-shkolah-slovyanska-bilshe-ne-bude-pershih/>

42. **Магда Е. Евгений Магда: "Мы сами продемонстрировали всему миру, что Украину никто не может "слить", кроме нас самих" / Евгений Магда ; беседу вела Ольга Бесперстова // Факты и коммент. — 2019. — 5 – 11 сент. (№ 34). — С. 5, 6.** *Напередодні початку роботи парламенту 9-го скликання відомий український політолог, директор інституту світової політики, кандидат політичних наук Євген Магда в інтерв'ю розповів про зовнішні й внутрішні виклики, що стоять перед Україною, а також про прогнози на новий політичний сезон. Є. Магда, зокрема, акцентував увагу на діяльності Президента України Володимира Зеленського протягом 100 перших днів на посаді; на останніх подіях – від обстрілів на фронті – до закупівель вугілля в Росії для Центренерго. Політолог також висловив свою думку щодо засідання лідерів країн G7 і намірів Президента США Д. Трампа повернути до формату зустрічей Росію, а також ймовірних наслідків цього повернення для України тощо.*

43. **Медуниця Ю. Наші хлопці ходять рідною землею / Юрій Медуниця // Уряд. кур'єр. — 2019. — 10 верес. (№ 172). — С. 1, 2.** *Висвітлено довгоочікувану подію – повернення з російського полону українців – бранців Кремля. У результаті обміну полоненими додому*

повернулись 11 політв'язнів (Роман Сущенко, Олег Сенцов, Олександр Кольченко, Володимир Балух, Станіслав Кlich, Микола Карпюк, Олексій Сизонович, Павло Гриб, Едем Бекіров, Євген Панов, Артур Панов) та 24 військовополонені моряки. Зазначено, що завершено лише перший етап перемовин з агресором. Перемовини глав держав тривали місяць, про що Президент Володимир Зеленський повідомив лише в день зустрічі наших хлопців в аеропорту "Бориспіль". На його думку, це "перший етап в розблокуванні нашого діалогу і перший етап в припиненні війни, повернення наших військових, наших полонених, наших моряків, наших територій ...". Наведено коментарі політичних діячів України та світу. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/nashi-hlopci-hodyat-ridnoyu-zemleyu/>

44. **Міщенко І. Батьки першокласників частіше обирають українську мову** / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 3. Повідомлено, що у 306 класах Луганської області діти здобуватимуть освіти українською мовою, і лише в одинадцяти — російською. Кількість охочих навчатися українською у перших класах на Луганщині зросла порівняно з минулим навчальним роком на 1073 учні (з 4181 до 5254 тисяч дітей). Зазначено, що загалом у 278 закладах загальної середньої освіти Луганщини з нинішнього вересня навчатимуться 54 тисячі школярів. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/batki-pershoklasnikiv-chastishe-obirayut-ukrayinsk/>

45. **На Укроборонпром чекає серія розслідувань** // Уряд. кур'єр. — 2019. — 7 верес. (№ 171). — С. 1. Проінформовано про серію внутрішніх розслідувань діяльності попереднього керівництва Державного концерну "Укроборонпром", яку ініціював його нинішній директор Айварас Абромавічус. Він доручив провести службове розслідування обставин підготовки й ухвалення змін до статуту й відповідності вимогам чинного законодавства дій посадових осіб концерну. Ініційовано також з'ясувати обставини появи у ЗМІ документів щодо зовнішньоекономічного контракту Спецтехноекспорту, які,

ймовірно, можуть містити інформацію з обмеженим доступом і комерційну таємницю. Повідомлено, що "Інформація стосувалася одного з контрактів на поставку військової техніки, але сама суть контракту була спотворена і представлена в негативному світлі. Подібні інформаційні диверсії призводять до дискредитації концерну і його учасників, а це безпосередньо позначається на репутації наших спецекспортерів, які й так працюють в умовах шаленої конкуренції насамперед з компаніями країни-агресора". Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/news/na-ukroboronprom-chekaye-seriya-rozsliduvan/>

46. **Порушення прав людини в Криму** // Юрид. вісн. України. — 2019. — 6 – 12 верес. (№ 36). — С. 2. Зазначено, що Організація Об'єднаних Націй (ООН) на офіційному сайті оприлюднила доповідь Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерреша про порушення прав людини в окупованому Росією Криму. Доповідь буде представлена 23 вересня 2019 року на 74-й сесії ООН. У доповіді міститься заклик до Росії виконати всі свої зобов'язання щодо дотримання прав людини згідно з міжнародним гуманітарним правом.

47. **Право і права – порожні звуки для окупантів** // Уряд. кур'єр. — 2019. — 6 верес. (№ 170). — С. 3. Проінформовано, що Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш на офіційному сайті організації оприлюднив Доповідь про дотримання прав людини в окупованому Росією Криму. Глава ООН назвав численні порушення Росії і закликав Москву надати доступ моніторинговим місіям ООН на територію півострова. Зазначено, що у дев'яти розділах документа йдеться про громадянські права: на громадянство, справедливе судочинство, на життя, свободу та безпеку, на фізичну й моральну гідність, права ув'язнених, свободу думки та совісті, свободу самовираження, мирних зібрань, права на культурну й національну ідентичність і традиції. Два розділи присвячено економічним, соціальним та культурним правам, зокрема на навчання рідною мовою й права власності. В кожному розділі наведено численні випадки грубого

порушення Росією прав і свобод кримчан, порушення міжнародного гуманітарного права. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/pravo-i-prava-porozhni-zvuki-dlya-okupantiv/>

48. **Рог В. Образ нової України: Гідність, Сила, Воля, Слава** / Віктор Рог // Шлях перемоги. — 2019. — 28 серп. (№ 35). — С. 1. *Йдеться про Марш захисників України, який відбувся 24 серпня 2019 р. на 28-му річницю Незалежності України.*

49. **Серов И. Зачем гаранту план обороны и гвардия** / Игорь Серов // Сегодня. — 2019. — 2 сент. (№ 161). — С. 3. *Йдеться про те, що після формування нового Кабінету Міністрів в Україні запланували низку ключових змін в оборонному блоці. Президент України вніс на розгляд Верховної Ради України два відповідних законопроекти. Володимир Зеленський пропонує підпорядкувати Національну гвардію безпосередньо Президенту України (зараз вона входить в систему МВС і підпорядкована безпосередньо міністру внутрішніх справ України). За допомогою другого документа Президент України пропонує створити "План оборони України". Кореспонденти "Сегодня" разом з військовослужбовцями та експертами проаналізували можливі плюси і ризики запланованих змін.*

50. **Столярчук А. Окупанти підвищують ціну на комуналку** / Андрій Столярчук // Газета по-українськи. — 2019. — 3 верес. (№ 68). — С. 4. *Зазначено, що окупаційна влада ДНР підвищує тарифи на комунальні послуги на непідконтрольній Україні території з 1 вересня 2019 року. Збільшення стосується водопостачання, вивозу сміття та оплати житлового фонду. Послуги з вивезення сміття і квартплата підвищуються на 30 %, із водопостачання в Донецьку — вдвічі, по інших містах і районах — в 1,5 раза. Тарифи на тепло, електрику і газ бойовики не збільшуватимуть.* Текст: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_okupanti-pidvischuyut-cinu-na-komunalku/925294

51. **Требор И. Вернулись! Как страна встречала своих героев** / Илья Требор // Сегодня. — 2019. — 10 верес. (№ 100). — С. 2. *Йдеться про*

те, що 7 вересня 2019 року відбувся обмін полоненими за формулою "35 на 35". Росія відпустила 24 моряків, захоплених в Керченській акваторії, і ще 11 політв'язнів. Наведено репортаж про зворушливу зустріч бранців Кремля.

52. **У ЄС очікують зустрічі з нашим Прем'єром** // Уряд. кур'єр. — 2019. — 5 верес. (№ 169). — С. 1. *Повідомлено про те, що Президенти Європейської комісії Жан-Клод Юнкер та Європейської ради Дональд Туск привітали Олексія Гончарука з призначенням на посаду Прем'єр-міністра України. У привітанні наголошено, що ЄС і надалі підтримуватиме Україну на шляху впровадження реформ. Водночас посадовці очікують на подальшу імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. З поміж іншого зазначено, що Євросоюз і надалі підтримуватиме мирне врегулювання спровокованого Російською Федерацією конфлікту на Сході України й не змінить політику невизнання анексії Криму Росією. Відзначено, що Жан-Клод Юнкер і Дональд Туск заявили, що чекають на зустріч із Олексієм Гончаруком.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/u-yes-ochikuyut-zustrichi-z-nashim-premyerom/>

53. **Шевцова Л. "Велика сімка" закрила перед Росією двері** / Лілія Шевцова // Газета по-українськи. — 2019. — 30 серп. (№ 67). — С. 12. *Йдеться про рішення глав країн "Великої сімки" на саміті у французькому місті Біарріц 24 – 26 серпня, згідно з яким Росію не повернуть до "Великої сімки", бо причини, через які Москву виключили з клубу – анексія Криму і війна на Донбасі – не зникли. Зазначено, що Президент Франції Еммануель Макрон, приймаючи в себе напередодні саміту Володимира Путіна, створив враження, що Європа жити не може без Росії, а на саміті продемонстрував французьку гнучкість і назвав пропозицію повернути РФ стратегічною помилкою.* Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_velika-simka-zakrila-pered-rosiyeyu-dveri/924617

54. **Яковенко І. Розводка по-московському** / Ігор Яковенко // День. — 2019. — 30 – 31 серп. (№ 156/157). — С. 25, 27. *У контексті звільнення Київським апеляційним судом 28 серпня 2019 р. з-під варту головного редактора "РІА Новости Украина" Кирила Вишинського, проаналізовано, чи можливе звільнення Російською Федерацією українських політичних в'язнів.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/rozvodka-po-moskovskomu>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
11 вересня 2019 р.**